

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Historia Judicum

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Judicum

recedamus. Et dixit iosue Testes vos estis qz hodie elegistis vob dñm. Et rñderit. Testes sum? Et ascēderūt in sylo: vt statēt corā dño Percussitqz ppls in die illa fedus cū do mino: z in signū federis effudit iosue aquā sup terrā. Vos erat gentibz i signū z robur federis in itū sanguinē suillū effundere. quā si diceret. Sic effūdet sanguis illi? qz viola uerit h fed? Hebrei pō aquā fundētes: atrociorē penā in violatorē iudicabāt. Alij enim liquores nō effundunt de vase. qn aliqd vestigiū sui in eo relinquāt. Sol^o aque liquor prius effundit. Nō faciebāt hebrei in fede re into cū dño. q. dicerēt. Nō solū violator hui^o federis peribit: sicut in alijs sit federibz. sed tota pgentes ei^o pibit cū eo: vt nullū vestigiū ei^o appareat sup trā. Scripsitqz iosue in die illa pba hec in volumie legis dei. In libro h z tulit lapidē pgrandē. posuitqz eum subter quercū qz erat ante sanctuariū dñi: et ait. En lapis iste erit vobis in testinoniu. Solebāt em veteres hm ot durabilia erige re: vt sui diuturnitate poster^o in itū fed^o i me moriā reuocarent. Dimisitqz iosue populuz singulos in possessionē suam.

De morte iosue z eleazar. Caplm. XVII

Ost hec mortu

Pus ē iosue: cū eet centū z decē an noz. Quadragintaqz tuoz ānoz erat cū accessisset ad moysen z qdraginta an nis seruiuit ei in deserto. Et qz colligit qvlt ginitifer ānis rexit ppls trās iordanē. z sepe lierūt eū i tamnassa ra qz sita ē in mōte ef fraim. Eleazar qz mortu^o ē. et sepeliert eū in gabaa fines z filij ei^o. qz data ē ei in mōte effraim: qz successit pīl in sacerdotium.

Incidentia.

In diebz iosue ericoni^o pm^o iūxit qdrigā in grecia. erat qpe apd alias natōes Busir^o tyrānidē exercuit i hospites. phenic^o z catho mus d thebis egyptioz in syriā pfecti. in re gione tyri z sidonis regnauerunt. Sz catho mo recedēte in greciā terra a phenice pheni ca dicta est. Europe filie phenic^o iupit^o mīo ptus est. Danaus p qnquaginta filias qno quaginta filios egisci fratris sui interfecit: vno tm supstite qui regnauit post eum.

Historia iudicum.	ca. j.
Quomodo iudas pugnavit contra chana neum.	ca. ij.
De cineis z transgressiōe ppli.	ca. iij.
De loco flentiū in galgalis.	ca. iij.
De othoniele.	ca. v.
De aloth z sangar.	ca. vj.
De delbora z Barach. Sysara. Jabel. z Ja bin.	ca. viij.
De gedeone.	ca. viij.
De abimelech.	ca. ix.
De thola.	ca. x.
De sair galaadite z morte eius.	ca. xj.
De sephre.	ca. xij.
De abessan.	ca. xij.
De abilon.	ca. xij.
De abdon.	ca. xv.
De samson.	ca. xvj.
Quō samson interfecit leonē.	ca. xvij.
Quomodo interfecit multos. cūz mandibu la asini.	ca. xvij.
Quō tandē decept ^o fuit samson.	ca. xix.
Incidentia.	ca. xx.
De micha.	ca. xxj.
De vxore leuite.	ca. xxij.
De ruth.	ca. xxij.

Incipit historia iudicū. Caplm. I.

Iber iudicū

Ihebraice sophim dicitur. qz in dices describit vsqz ad he li sacerdotē. z ob h dicit iudicū cū tāqz materia. Videt tm qbusdam ab autoribz sic noiat^o. vt qsi chronice scribēdo qsqz iudicū tps suū in acs redegerit. Quis aut i vnū cō pegerit dubiū est. Dicit qdaz qz samuel. alij qz eldras Acri similit^o videt. qz ezechias qz pa rabolas salomontis z librū regū i vnū colle git. Si qrit qre iosue z moyses iter iudices nō annūerent. dicim^o. qz nō solū iudicauerūt pplm. sed z reuerūt. Leteri pō nil iuris i ppo habuerūt: nisi qz in tribulatiōibz suis p silio z prudentia eoz ppls vtebat.

Quō iudas pugnavit ptra chananēū.

Caplm. II.

Factū est post

mortē iosue p soluit popul^o dñm p fines Quis ascēdet añ nos cō

m

tra chananēū. z erit dux bellī. Et dicit domi-
 nus. Judas. Nō psonā sed tribū designās
 Credit tamē caleph p̄uisse poplō. s; p mo-
 dicitate temporis nec rectorib; nec iudicib;
 annumerat^r est. Et ait iudas simeoni. Ascē-
 de mecū in sortē meā z pugna p̄tra chana-
 neū. z ego pergā tecū in sortē tuam. Nō ta-
 m en legitur simeō p̄riā postea habuisse sor-
 tem. sed adhesit inde vt impleret qđ p̄dite-
 rat iacob de simeon et leui. Diuidā eos in sa-
 cob. et dispergas in israel. Ascenderūtq; Ju-
 das et simeon in besech. z p̄cusserūt in eo de-
 cem milia viroz. Cōprehēdentesq; adonib;
 besech. idn̄m besech: adonay cū dñz sonat
 inciderūt summitates manūū et pedū eius.
 Hebre^o tamē sermo videt sonare pollices.
 Quib; cesis nō est idone^o hō ad arma feren-
 da. Et ait adonibesech Verito patior h. id
 ipm̄ em̄ fecerā septuaginta regib; qđ collige-
 bāt sub mensa mea ciboz reliquas. Et ascē-
 dentes in hierusalē p̄cusserūt eā. tradētes in
 cēdio et reliquerūt ibi adonibesech. z mortu-
 us est. Nec intelligendū est. qđ filij israel tūc
 habuerūt hierusalē in dicitōe sua expulso le-
 busco Hoc em̄ factū nō est vsq; ad tempora
 dauid. qui expulsi iebuseis sedt i ea. z trās-
 tulit eam de beniamin in sortē regū. Hoc vt
 derur a quibudā recapitulādo dicitūz factū
 esse viuente iosue ante distributionē sortiu;.
 quādo p̄cessam sibi iudas habebat hierusa-
 lem. et totū recapitulando dicitū vsq; ibi. Et
 surrexerūt alij qđ nō nouerant dñm. Alij tra-
 dunt eo ordine dicitū esse quo factū. et ibi de
 mū inchoant recapitulationē. dimisit er-
 go populū zē. Ascēdit z caleph i ebron
 terrā. s; gigantū z per-
 cussis hostib; plen^o possedit eam. Et recapit-
 ulat hic historiā. qđ supra diximus factū in
 artathsepher. Lepitq; iudas gazam z asca-
 lon z acharon cū finib; suis. Nec potuit de-
 lere habitatores vallīs. quia falcatis curru-
 bus abundabant.

De cinets z transgressiōe populū.

Caplm. III.

Ili autez ietro

f cuncti cognati moysi ascenderūt
 d cluitate palmarū cū filiis iuda
 in desertū sortū qđ est ad meridē. Ili sunt

filij iobal fratris sephore. vxoz moysi. qđ res-
 licto patre z patria secur^o est moysen. z dein-
 cep̄s habitauit i medio filioz israel. Cinitas
 aut palmarū dicit hic engaddi. Vt qđ hiericho
 sic solet appellari. z forte de campestrib; eius
 vbi erāt cū beniamin trāstulerūt se ad iuday
 Beniamin aut post iudā ascendit in hierusa-
 lem. Hinc putant quidā eam fuisse cōmune
 Nec potuit eijcere iebuseū. s; p̄misit eū habi-
 tare secū in tributo. Effraim quoq; ascendit
 in bethel. que prius vocabat luzā. Vidētes
 qđ hominē egredientē d obfesa ciuitate dice-
 runt ei. Ostēde nobis introitū ciuitatis. z fi-
 ciemus tecū misericordiā. Quo ostēdente. p̄-
 cusserunt eā. hominē vō z domū ei^o distaue-
 runt Qui transiens in terrā ethim. edificauit
 ibi ciuitatē z vocauit eā luzam. Nec deleuit
 effraim chananēū. sed passus est eum viuere
 sub tributo Similiter z relique trib; cū eēt
 cōfortate. maluerūt eos habere tributarios
 qđ delere transgredientes mandatū domini.
 z cōuerterunt se ad agriculturas. Qui ad di-
 uitias se tradētes. per epulas z libidīnē iam
 imbelles facti in cōuersatione legum integri
 non erant.

De loco flentū in galgalis.

Caplm. III.

Angelus aut do-

a minū apparuit in galgala. z cū cō-
 uenissent filij israel ad eū d finit-
 bus suis trāstulit se ad aliū locū. z insecuti
 sunt eum. Cūq; improperasset eis dñs p an-
 gelū bñficia que eis cōtulerat addidit. Cur
 inistis fedus cū habitatorib; terre huius. et
 reuastis aras eoz. z nolulistis audire vocē
 meam. Quāobrem dñj eozuz erunt vobis in
 ruinā. Hec angelo loquente eleuauerūt vo-
 cē suā z fleuerunt. z vocatū est nomen loci il-
 lius locus flentium. cognominatus ab enū-
 tu. sicut galgala collis p̄putioz. Immolau-
 erūtq; ibi hostias dño. Porro hic recapit-
 ulat historiā de iosue ad cōtinuandā ordīs
 seriem dicens. Dimisit ergo iosue populū. z
 abierunt filij israel vnusquisq; in possessiō-
 nē suam. scruteruntq; dño cunctis dieb; iō-
 sue z senioz qui post eū vicerūt. z nouerunt
 opera dñi que fecerat cū israel. Mortuus ē
 aut iosue z om̄is generatio senioz p̄gregata
 est ad patres suos.

De othoniele. Caplm. V.

Judicum

Et surrexerunt

e alij qui non nouerunt dominum id est. non uiderant virtutes eius.

quas fecerat eis in exitu de egypto in deserto et in ingressu terre promissionis. Feceruntque malum in conspectu domini, et seruerunt balam et asaroth, et dijs terre. contraxeruntque consilia cum alienigenis. Quoniam indigna tanta diuinitas, non deleuit gentes de medio eorum, ut essent eis in aculeum laboris. Et transdidit eos dominus in manus chusan rasasathaim regis mesopotamie et syrie. Serueruntque eis octo annis, et clamauerunt ad dominum qui suscitauit eis liberatorem othoniel, fratrem caleph, quem iosephus cenez vocat, quasi equitocum patri. Et dicitur cenez quasi cenezneus a loco. Et fuit dominus cum eo, et pugnavit aduersus cusan rasasathaim, et oppressit eum et quietuit terra quadraginta annis. Et mortuus est othoniel. Hic dicit iosephus, occisione in beniamin facta, pro prore leuite, quod nos infra ponemus, sequentes ordinem huius libri. Et nota quod hebrei sub hoc nomine comprehenderunt annos seruitutis et quietis et similiter sub alijs iudicijs. Aliter non statet historia.

Incidentia.

In diebus othoniel Cadmus regnavit thebis, ex cuius filia semele natus est dionysius liber pater. Bithinia condita est a phenice, quod phenicibus quasdam tradidit litteras et ad scribendum vermiculum instituit. Unde et color ille phenice dicitur est, qui postea littera mutata puniceus dicitur. Ephira que nunc corinthus dicitur a siphio condita est. Vinus filius europa regnavit in creta.

De aloth et sangar. Caplm. VI.

Deciderunt autem

a filij israel facere malum in conspectu domini. Qui suscitauit aduersus eos eglon regem moab, et copulauit ei filios amon et amalech. Qui transiens iordanem percussit israel, et posuit idola sua in galgala, et fecit sibi domum in urbe palmarum. Id est hiericho, et seruerunt ei filij israel decem et octo annis, et clamauerunt ad dominum. Qui suscitauit eis saluatorem aloth, filium geramini. Qui utraq; manu utebatur, pro dextera. Geminum quidam dicunt fuisse quem

dam ysem in beniamin, qui posteris suis sepe legitur improperatus ob ignominiam. Hebrei tradunt hunc fuisse beniamin. Et quasi si per anferesim, ubi

In regum ubi incipit agere dicitur saul dicitur vir fortis robore, ob hoc quidam putant dictum geminum quasi binomium. nos ponimus geminum, ipsi ponunt semper quod sonat dextrarium vel dextrale. quod latine geminus dici posset, quia geminatur cum trahente, nisi seminus a iemin, per J. consonantem scriberetur. Dicitur autem a iamin proprie seminus, sicut a dextra dextrarius. Aloth seruitque filij israel per aloth munera eglon regi qui fecit sibi gladium ancipitem longitudinis palme manus et accinctus est eo in dextro femore subter sagum, quod est quadrangule forme militare indumentum. Erat autem eglon crassus nimis. Cumque obtulisset ei munera, profecurus est socios qui cum eouenerunt, et reuersus est ad regem et ait Verbum secretum habeo ad te o rex. Egressisque omnibus qui cum eo erant, accessit ad eum aloth et ait, Verbum domini habeo ad te, quod intelligendum est de somno ex mandato domini. Qui statim surrexit de throno. Extenditque aloth manum sinistram, et tulit sicam de dextro femore, et inscit eam in ventrem eius valde nec eduxit eam sed reliquit in corpore. Ipse pro clausis diligenter hostijs cenaculi, per posticam egressus est et aufugit. Serui autem regis post longam moram intrantes, inueniunt eum mortuum et iacentem in terra. Venitque aloth in sayrat, et insonuit buccina in monte effraim, et descenderunt cum eo filij israel ad vada iordanis que transmittunt in moab. Et volentes transire moabitas percusserunt circiter decem milia, et humiliatus est deus illa moab sub manu israel, et quietuit terra. lxxx. annis. Et mortuus est aloth. Et tunc de philisteis volentibus intrare terram israel sangar occidit, decem viros vomere vno. Ipse quoque defendit israel, et eodem anno vitam finiuit.

Incidentia.

In diebus aloth cyrene ciuitas condita est in libya, et triptolemus longa nauis veniens eleusim, frumenta sibi distribuit. Proserpina rapuit rex molosorum orcbus, cuius ingens canis cerberus pirithoum deuorauit, qui cum theseo ad raptum proserpine venerat. Sed theseum deuorasset, nisi hercules supuent

ens cum liberasset. Fricus et helles insidias nouercales euaserunt in nauis, cuius insigne fuerat arces. In dardania regnauit tros a quo troia condita fuit. Perseus occidit gorgonem mederitricem, que ob nimiam pulchritudinem spectatores suos mentis impotes reddebat. Dionysius in indianisam condidit, et a suo nomine eam appellauit.

De delbora et barach sycara iabel et iabin
Capitulum VII.

De morte aioth

addiderunt filii israel facere malum coram domino. Qui tradidit eos in manus iabin regis ebanaan, qui regnauit in asor et habuit ducem exercitus sui sycaram. Ipse autem habitabat in aseroth gentium que sic dicebatur, quia non ab uno populo, sed a multis collectis gentibus habitabat, et oppressit filios israel per viginti annos. Qui clamauerunt ad dominum. Erat autem delbora propheta sycorae lapidoth, que posuerat tentorium suum in monte effraim sub arbore palme, que dicebatur palma delbore, et ascendebant ad eam filii israel in omni iudicio. Que uocauit barach filium abinoe de cedee, alias cades de nephtalim. Mulier enim itura ad prelium uocauit uirum suum, qui supradictus est lapidoth. Creditur enim fuisse idem barach et lapidoth, quia eadem est utriusque nominis interpretatio. Interpretatur enim utriusque consulario, delbora uero hebraice apertus. Que dixit ad eum, Precepit tibi deus israel, Duc exercitum in montem thabor, decem milia de nephtalim et zabulon, ego tradam sycaram in manus tuas iuxta torrentem cyson. Cui barach, Nisi ueneris mecum non pergam. Qui ait, Ibo, sed victoria tradetur in manus mulieris. Nunciatum est sycaræ, quod ascendissent delbora et barach in montem thabor ad pugnam. Et congregauit exercitum ad torrentem cyson, trecenta milia armatorum uisit iosephus, et decem milia equitum, et nonaginta currus falcatos, et alios currus duomilia et centum. Et ait delbora ad barach, Descende, hac die dabit tibi dominus sycaram in manus tuas. Et descendit cum decem milibus, delbora stante in monte ad orationem. Et præruit dominus sycaram et uersam multitudinem eius. Uentus grando et pluuia iruerunt in facies eorum, arcus et fundibule inuti-

les fiebant, plurimi de equis suis et curribus excussi conterebantur. Sicque conuerso in fugam exercitum sycara de curru exiliens, et fugiens, peruenit ad tentorium iabel uxoris abner cinei. Abner enim cum omni domo sua recesserat a fratribus suis, qui habitabat ut diximus in sorte iudee tetenderat tabernacula sua in ualle semijm iuxta cedee, et erat fedus inter regem asor et domum abner cinei. Porro iabel suscepit fugientem, et rogantes ut celaret eum, et petenti poculum dedit ei lacrymantis ut obdormiret. Illa uero dormienti clauus ferreum percussum malleo per utrumque tempus inmisit usque in terram. Et barach post paululum uenienti ostendit eum in terra fossam. Et sic impletus est quod dixerat delbora, quod per mulierem triumphus accideret. Barach pro agens exercitum super asor obuiam uenientem iabin interfecit, ciuitatem funditus eiciens, ut ait iosephus. Cecineruntque delbora et barach canticum domino, in quo hortantur uictoriae ad benedicendum deo, rememorando beneficium quod fecerat dominus israeli dum daret legem in terremoto et pluuia, addendo et quomodo per sangar ut diximus uicerunt hostes a semitis israel et quomodo defecerat fortitudo israel, donec iungeret delbora, quando noua bella elegit dominus, ut mulier de uiris triumpharet. Quod sequitur in cantico, surge delbora et loquere canticum non est in hebreo. Addidit quoque deus. Qui primus infestauit amalech uicto in ramath in deserto, iabin ab effraim, id est, a ioseph, effraim, et prophetauit eundem posse uincendum per saul ex beniamin. Et comendauit eos qui de manasse et isachar et zabulon et nephtalim cum eis uenerant ad prelium uituperans ruben et gad, et dan et aser, qui noluerunt cum eis uenire. Quod etiam dicit ruben contra se diuisum, intelligitur quod separauit se a pugnantibus, uel quod rubenite inter se diuisi erant, quibusdam hortantibus ut irent ad prelium, alijs dehortantibus. Quod autem dicit pugnas eos in thane iuxta aquas mageddon, intelligendum est regionem esse secus cyson, qui preterfluit mageddon. Hebreus habent ramazache, quod interpretatur super altitudinem campi, et significat quod in campo ubi preliatum est hostibus superiores facti sunt. Quod autem sequitur stelle pugnauerunt aduersus

Judicum

ysaram non mathematice intelligendus est, quasi fatali constellatione hoc factum fuerit. Sed quia coruscationes et fulgura ita de sublimi ferebantur in eos, ac si stelle ruerent, et est hyperbolicos. Sequitur, torrens cyson traxit cadauera eorum sicut torrens cadum in, super ple traxit cadauera egyptiorum. Cadum in interpretatur antiquorum, et ponitur pro mari rubro, eo quod antiqua miracula ibi facta sunt. Quod sequitur: conculca anima mea robustos. Vox est populi sese adhortantis. Sequitur, Benedicite terre merorb, dixit angelus domini. Merorb fuit vnus de principibus chanaan, delbora pro seipam dixit angelus domini, vel michael qui preerat israeli. Dixit ut malediceret merorb quod sonat arcum, id est angelis apostatis, qui aduersabant ei in arcano. Postea benedixit label, quonia fortiter egit, et quieuit terra per quadraginta annos. Eo tpe regni defecit apud ar gos, et traslatum est in micenas. Obijt liberpater cui sepulchrum est apud delphos iuxta apollinem aureum. Pingit pro muliebri corpore, quia mulieres militantes cum viris habuit in exercitu Ilium ab ilo conditum, et letus condita.

De gedeone.

Caplin. VIII.

Ecerunt iterum si

Septem annis, Ascendebant enim madian et amalech singulis annis in israel, vastantes segetes eorum, et vniuersa iumenta trabentes in predam. Luncq clamasset israel ad dominum, misit ad eos vtrumque prophetam per quem exprobrauit eis dominus beneficia que contulerat eis, et tamen noluerunt audire vocem eius. Venit autem angelus domini, et sedit sub quercu que erat in effra. Hic est vir quem dominus miserat lapis autem super quem sedebat et quere et ager pertinebant ad ioas patrem familie ezi id est, honorabiliores inter alios illius familie. Bedeon pro filius eius timens hostes qui irruerant super terram, in occulto excutiebatur frumenta in torculari, ut haberet vltimum ad fugam. Joseph dicit, hoc maximum fuisse diuine propitiationis indicium, quod tunc vretur

retur torculari pro area. Futurum enim per eum erat ut arce repleverentur et torcularia. Et ait angelus ad eum, Dominus tecum virorum fortissime: Cui gedeon. Si dominus nobiscum est, cur apprehenderunt nos hec mala. Et respexit in eum dominus in angelo et ait Vade ego mitto te in hac fortitudine tua, quam scilicet confero tibi respicendo vel mittere percuties madian quasi virum vnus. Cui gedeon. Si gratiam inueni coram te non recedas donec reuertar. Et corit gedeon heduz posuit carnes et azymos panes in canistro et misit ius in ollam, offerens ea angelo. Cui angelus. Pone carnes et panem super petram et ius desuper funde. Quo facto tetigit ea angelus summitate virge quam gerebat. Et ascendit ignis de petra et consumpsit omnia. Angelus autem euasit ab oculis eius. Timens quod gedeon ait. Heu mihi domine, quia vidi angelum dei. Cui dixit dominus. Ne timeas. Non morieris. Eadem nocte ait dominus ad eum. Destruere aras baal quam erexit pater tuus, et nempe circa eam succide et occide taurum quem saginat idolis, alium pro taurum septennem quem ciues dedicauerunt idolo offerens mihi in holocaustum super altare quod edificabis mihi in summitate petre super quas ante sacrificium posuisti. Bedeon timens patrem et ciues, cum decem seruis omnia nocte compleuit, et vocauit altare patris domini, et latuit. In crastino ciues dixerunt ad ioas. Educ filium tuum ut moriatur, quoniam nam fecit hoc. Quibus ille ait. Nunquid vultis rores estis baal? Sed deus est baal vindicet se. Exinde dicitur est gedeon ierobaal, id est, fortitudo baal, quasi fortis contra baal. Igitur madian et amalech transito iordane sederunt in valle israhel quasi locuste. Spiritus autem domini induit gedeon, vocauitque domum abiezer, de cuius familia ipse erat, et ipse misit nuncios ad manassen et aser et zabulon et neptalim. Qui occurrerunt ei triginta duomilia. Et petijt gedeon signum victorie a domino in vellere posito in area, si nocte illa vellere complueretur, area sicca manere. Et factum est ita. Et expresso vellere rore concampluerunt. Sequenti nocte ne casu factum putaretur petijt signum in contrarium, ut area irrigaretur, et vellus sicus esset. Quod factum est. Venit autem gedeon cum suis ad fontem qui dicitur arad. Et ait dominus ad gedeon

Populus multus est tecum, ne dicat Israel, viribus meis liberatus sum, clama ad populum, Qui formidolosus est reuertat. Tamen intelligendum est alia tria que mandauit dominus minus clamada in populo eum non tacuisse, que moyses dixit in deuteronomio Qui edificauit domum et non dedicauit eam reuertatur Similiter, Qui plantauit vineam et non edum fecit eam communem, et qui desponsauit uxorem et nondum accepit eam. Et reuersi sunt de populo vigintiduomilia, et tantum decem milia remanserunt. Et ait dominus ad gedeon Adhuc populus multus est, duc eos ad aquas in caloze meridies, et eos qui lambuerint aquas manu et lingua sicut canes existimans magnanimos separab, Et inueni sunt tantum et eis trecenti viri. Et ait dominus In his trecentis tradam madian in manus tuas, Quibus assumptis, et cibarijs puerum et tubis, gedeon se certamini dedit Eadem nocte dixit dominus ad gedeon, Descende in castra madian, tu et pharan puer tuus tecum, et audies quid loquantur, et confortabitur manus tue. Dissolutum enim erat cor eius Qui descendens stetit in parte castrorum ubi vigilie erant, et audiuit quendam narrationem somnium omilstoni suo in hunc modum, Uidebat michi quod panis et hordeo subcinerice et comestibilis descendebat in castra madian usque ad tabernaculum, s. regis, et subuertit illud et terre funditus coequauit Et ait is cui loquebatur Ille est hordeum in grana et iter geres israel videtur abiectum et in fraele viliis est familla gedeonis. Non est hoc aliud nisi gladius gedeonis, tradidit dominus in manus eius madian, Quod audiens gedeon adorauit Et reuersus ad socios ait, Eamus, tradidit nobis dominus castra madian Et diuisit eos in tres portas, et dedit tubas in manus eorum, dexteras, lagenas, vasculas et lampades in medio lagenarum in sinistras, Et ait, Quod me facere videbitis, facite, Et ingressi sunt per girum castrorum in tribus locis in vigilia noctis medie, Et cum confregissent bydrias, tenuerunt lampades in manibus, et insonantes tubis clamauerunt Gladius domini et gedeonis, s. m. iosephus

vacuas quoque pharetras portauerunt Quibus simul complosis, terribilis audiebatur sonitus, Quo subito hostes excitati turbati sunt nec cognoscetes sese plurimum mutuis vulneribus ceciderunt, alij in fugam conuersi usque ad bersecha, Viri autem de neptalim, et aser et manasse qui redierant conclamantes persequebantur madian Effraim quoque descendit in occursum fugientium et occupauit iordanem usque berthara, et occidit duos reges madian ozeb, et zeb, Ozeb in petra quadam zeb pro in torculari, Et vocatum est nomen loci illius torcular zeb et nomen alterius petra ozeb, Que modico apice littere differt a nomine ozeb, unde aque fluxerunt per manum moysi, Et forte differentia est in interpretatione, Et portauit effraim capita regum ad gedeon, et irascentes dixerunt ad eum, Cur contempsisti vocare nos ad pugnam Qui ait, Ne forte indignaremini, Melior est enim racemus effraim vindemijis abiecer, sed in manus vestras dacti sunt reges madian, Quid tale facere potui sicut vos fecistis Quo audito requieuit spiritus eorum, Transiuitque gedeon iordanem cum trecentis viris, nec poterat persequi fugientes pro lassitudine Et ait ad viros sochor Obsecro date nobis panes ut possimus persequi zebec et salmana, Qui negauerunt ei et subsannauerunt eum, Idem responderunt ei viri phanuel petati panes ab eis, zebec autem et salmana in valle quiescebant: nil aduersi suspicantes, cum duodecim milibus tantum, celsis de exercitu centum vigintimilibus, Sed con autem repete inuit super eos, et turbato exercitu eorum duos reges comprehensos secum reduxit Et reuertens apprehendit puerum de sochor, et quasiuit ab eo nomina sentorum de sochor, Et descriptis ei septuaginta septem viros quos spinis et tribulis comminuit, tanquam auctores predictae subsannationis Turrim quoque phanuel subuertit, occisis habitatoribus ciuitatis Luncz redisset in effra regionem suam dixit zebec et salmana, Quales erant viri quos occidistis in monte thabor, Qui dixerunt Similes tui, Et ait eis, Fratres mei erant vterini Et ait primogenito suo, Interfice eos Qui non eduxit gladium, timens quod puer erat, Surgens gedeon occidit eos, Et dixerunt omnes filij israel ad eum, Dominare nati tu et filij tuus et filius filij tui, Quibus ille, Non dominus

Judicum

hor vestri nec filius meus, sed dominus dominatus
bitur in vos. Unum postulo a vobis dare mihi
hi in aures aureas d' preda. Qui dederunt. Et
fuit pondus auri mille et septingenti sicli. Et fe-
cit ex eo gedeon ephor, et posuit illud in ciuitate
effra, et fornicatus est omnis israel in eo.
Et factum est gedeoni et omni domui eius in rui-
nam. Per ephor quod est dignum indumentum
pontificis: intelligitur quod gedeon fecerit omnia
indumenta pontificalia, et fecit in effra taberna-
culum et altare preter illud quod erat in silo. Et
factus est sacerdos, et imolauit super illud ho-
stias domino. Quia obrem offensus dominus omnes
domum eius fere deleuit. Habuit enim septuagi-
ta liberos de vxoribus, et unum naturalem ab im-
melech de concubina dyboma, quam habebat in
sichem. Sic occidit
omnes fratres suos
per unum. Et quieuit
terra quadraginta an-
nos quibus profuit ge-
deon. Qui mortuus est
in senectute bona, et se-
pultus est in sepulchro patris sui in effra

Per quod conicitur
quod postea penitentiam
egerit, quod alibi dicitur
vbi dominus constituerat sacrifi-
cabat,

Incidentia.

Temporibus gedeonis mercurius inuenit si-
ringas, trahens hunc nomen a siringa vxore cath-
mi, et armonica, quod propter zelum armonie a viro
suo recesserat. Inuenit etiam lira hoc modo. Re-
perit etiam concham testudinis mortue et putre-
facte, cuius nervuli arctes et extensi in ore con-
che ad auram tenuem sibilum reddebant. Incertum est
autem quis sue sit iste mercurius, vtrum hermes
an trimegistus philosophus an mercurius mi-
nor. Tres ei leguntur fuisse fratres iosephum. Li-
rus condita est ante templum hierosolymorum
annis ducentis quadraginta. Dedalus aues
fecit metallinas que volare fecit artificiose spi-
ritu incluso. Dicitur etiam fecisse simulacra se-
mouentia. Primus enim oim pedes statuaz,
a se inuicem separauit, alijs iunctim eos fabri-
cantibus. Qui cum filio in naue fugientes, propter in-
uestigabilem fugam pennas auolasse estimat, est.
Argonautarum historia facta est. Orpheus clarus
habitus est. Cuius discipulus fuit muscus.
Linus magister herculis clarus. Vinos cre-
ditur cretensibus legem dedisse, quod plato ne-
gat, idram pro callidissimum fuisse sophistam
asserit plato.

De abimelech,
Capitulum, XVIII.

Est mortem ge-

deonis filij israel fornicati sunt cum
balaim, nec fecerunt misericordiam cum
domo ierobaal. Ascendit autem abimelech in si-
chem ad omnem cognationem matris sue et ait.
Considerate quod os vestrum et caro vestra sum. Lo-
quimini ad omnes viros sichem in hunc mo-
dum. Quid vobis melius est, ut dominentur ve-
stri septuaginta viri filij ierobaal, an ut do-
minei unus vir. Et locuti sunt de eo ad omnem
populum, et inclinauerunt cor populi post ab-
imelech, et iurauerunt ei omnes in phano baal.
Quia obrem vocatum est deinceps idolum baal
berith, Berith enim conturationem sonat. Et
tolleret de phano, lxx, pondus argenti dederunt
ei. Qui conduxit ex eo viros inopes et vagos
et ascendens in effra occidit omnes fratres su-
os super lapidem unum, excepto vno ioathan.
Tunc omnes sichemite constituerunt abime-
lech regem iuxta quercum in sichem. Si-
querit quomodo ergo saul primus dicit rex
in israel. Potest dici hoc dictum esse propter
regnum vniuersale hic autem tantum regnavit
in sichemitis. Quod cum nunciatum esset ioa-
than, stetit in vertice montis garram, vel gar-
risum, et exclamauit ad omnes sichemitas quod con-
uenerat ad diem festum baal. Audite me vi-
ri sichem, Ierunt ligna siluarum ut ringeret
regem supra se, et dixerunt oliue, Impera nos
bis. Que noluit deserere pinguedinem suam
qua dii vtuntur et homines. Id ipsum dixerunt
ad ficum, que noluit deserere dulcedinem fru-
ctus sui. Id ipsum dixerunt ad vitem, que no-
luit deserere vinum quod letificat deum et homi-
nes. Dixeruntque ad rhamnium, Impera super nos
Qui respondit, Venite ergo et requiescite sub
umbra mea alioquin egredietur ignis de rham-
nino, et deuoret cedros libani. Est autem rham-
nus genus rubi quod vulgo sentice appellatur
asperum nimis, et aculeatum sicut sentes. Iose-
phus dicit hoc inter ligna habere naturam ignem
proferendi. Tunc exposuit eis paradigma de-
ces. Interfecistis filios hierobaal, et filium an-
cille eius super vos constitulistis regem. Si recte
egistis cum hierobaal, et domo et filiis eius,
recte sit vobis. Si autem peruerse egredietur
atur ignis de abimelech, qui deuoret ipsum et
vos. Que cum dixisset aufugit. Factum est au-
tem cum regnasset super sichem tribus annis
abimelech, dedit ei dominus spiritum malum

Historia

aduersus eum, et expulerunt abimelech ab vrbem et a tribu. Qui exercebat latrocia sup eos agens predā ex eis. Tempore p̄o vindemiarum intrauit gaal cum fratribus suis in sischem. Quo descēdente ad eos, descenderunt sichi in vineas, vnaq; calcauerunt, et ingressi phanū dei sui inter epulas et pocula male dicebat abimelech. Gaal q; dicebat. Quis enim est abimelech vt seruiam? ei? Nunquid nō est filius hierobaal. Fronte dicitur est, q̄si nō est, sed spurius. Et addidit. Utinam daretur populus hic in manu mea vt auferret abimelech de medio, zebul quoq; quē fecerat abimelech principem in ciuitate: clā nunciavit abimelech omnia. Surrexit itaq; abimelech cū exercitu nocte, et tetēdit insidias in vrbem. Egressusq; est gaal mane et zebul cum eo steterunt in porta. Lunq; ascendisset abimelech cū exercitu, dixit gaal ad zebul. Ecce de montibus multitudo descēdit. Cui zebul Umbras montium vides, quasi hominum capita et hoc errore decipis? Rursus q; gaal. Ecce populus quasi d' umbilico t're descēdit. Cui zebul. Ubi est os tuū nunc quo contra abimelech loq;baris? Egredere et pugna contra eum. Qui pugnavit et victus ē, et fugiens recepit se in vrbem. zebul autē expulit eum et socios eius. Sequenti die abimelech expugnauit vrbem, interfectis habitatoribus eius, eaq; destruxit ita vt sal in ea dispergeret. Habitantes p̄o in turre sichimoz ingressi sunt phanū dei sui, qz locus munitus erat. Ioseph⁹ tamē dicit p̄ fugos p̄ p̄uinciam congregatos supra petra munitissimā et nitēbant eā munitre vel murare. Quod vident abimelech ascēdit in montē selmō et p̄cisum ramū ferēs, dixit socijs. Facite quod ego ago. Qui tollentes ramos et circumdantes presidium succenderunt illud, et igne et fumo perierunt in eo mille viri, p̄ter mulieres et paruulos. Et recedēs inde abimelech obfedit oppidum thebes. Erat autē turris in medio in qua receperāt se thebitē. Et nota qz a thebis egyptiorum dicunt thebes. A thebis grecorum thebanī. A thebe iudeorum thebitē. Lunq; abimelech expugnaret turri, et ignē supponere niteretur mulier fragmen mole laeius desuper fregit cerebruz eius, qui ost ar migerō suo. Percute me ne dicar interfectus a femina, qui interfecit eum. Hanc pestem dicit iosephus accidisse effraitis, eo qz iurgati

sunt aduersus gedeonē ad aq̄s iordantis.
Incidentia.

Eodē tempore corus inuētus est in grecia, quod instrumentum dicit strabus pelle esse cum duabus cicuis, per alteram inspiratur, per alteram reddit sonū. Et scribitur fm quosdam sine aspiracione, pro voce autem canentium et mensura et vento cum ch aspirato.

De thola,

Caplm. X.

De thola

De thola
p̄ iudicauit israel thola d' isachar filius phua patris abimelech. Nec moueat te phua et ioas fratres esse cum alter de isachar alter de manasse ortus fuerit. Filij enim fuerunt vnius matris, et duoz patrum, d' diuersis tribubus. Sic iudicauit isrl in sanis, xxxij, annis et mortuus est.

Incidentia.

Eo tempore hercules antheum viciit in palaestra, et illum vastauit, bellū fuit inter lapistas et centauros, quos palefactus in libro d' incredibilibus nobilibus fuisse describit equites thesalozum. Priamus filius laomedontis regnauit in troia. Androgeus athenis dolo interficitur. Theseus in agone minotauruz occidit, propter qd athenēses pueri tributa rij a pena liberati sunt. Fuit autē Minotaurus vir quidam inhumanus et valens in palaestra magistratus minois. Unde et sic dicitur est, quasi minois taurus, id est minois carni fer.

De lair galaadite et morte eius.

Caplm. XI.

De tholam ia

De tholam ia
p̄ isrl galaadites, d' tribu manasse iudicauit israel, xxij, annis habens triginta filios quos fecit principes p̄ triginta ciuitatum, quas vocauit nomine suo atorbai. id est, oppida lair, et mortuus est.

Incidentia.

Eo tempore theseus rapuit helenā, quaz rursus receperunt fratres eius castor et polux capta matre theset, eo pegre pfecto. Philistinus scribit a ciuibus t̄ijs 3020 et cartagine cartagine condita. Carmentis nympba literas latinas inuenit.

De Iepthe,

Caplm. XII.

Judicum

Zerum filii israel

Iseruierunt idolis circumstantium gentium, et tradidit eos dominus in manus philistinim et amon. Et afflicti sunt vehementer, xvij. annis, omnes qui habitabant trans iordanem in terra amorre, Amonite et iordanem transmissis vastabant iuda et beniamin et ephraim, Qui afflicti clamauerunt ad dominum, Qui cum dure respondisset eis, iterum inuocare deos quos elegeratis, piecerunt omnia idola de finibus suis, et doluit dominus super miseras eorum, Congregatiq; sunt filii israel in masphat contra amonitas qui fixerant tentoria in galaad, Fuit eo tempore ierpe galaadites vir fortissimus pugnator: sed filius meretricis, Hic habuit uxorem de galaad: de qua suscepit filios Qui cum adoleuissent: eiecerunt eum tanquam spurium, dicentes, Non poteris esse heres in domo patrum nostrorum, Et abiit in terram tob, Et congregati sunt ad eum viri inopes et latrocinantibus, et eum quasi principem sequebantur, Descenderuntq; ad eum maiores natu de galaad dicentes, Esto princeps noster, et pugna pro filiis amon, Qui ait, Nonne vos estis qui odistis me et eiecistis, Qui dixerunt, Non odimus te, nec venimus ut persequamur te: sed ut sequamur te, Et ait ierpe, Jurate ergo mihi, Et iurauerunt, Et ascendens cum eis in masphat, humiliavit se coram domino: et factus est princeps populi, Et misit nuncios ad regem amon in beelphaba, Et de terra mea: cur vastas eam, Qui respondit, Tulit israel terram meam cum ascenderet de egypto et recepit eam, Cumq; ierpe displiceret eas iure belli adquisitam et multo tempore possessam, ecc. annis noluit acquiescere amon ut exiret, Et ait ierpe, Iudicet hodie dominus inter israel et amon, Et factus est spiritus domini super ierpe, et egredies ad pugnam votum vouit domino dicens, Si tradideris filios amon in manus meas, quicumq; de domo mea primus occurrerit mihi reuertenti: eum holocaustum domino offeram, Et percussit ierpe filios amon plaga magna nimis et humiliati sunt coram filiis israel, Reuertenti autem ierpe in masphat, occurrit ei ynigenita filia eius cum tympanis et choris, Qua vasa scidit vestimenta sua et ait, Deus filia decepsisti me: et decepta es, Aperui os meum domino contra te, Filia vero non dolens in hoc casu per victoriam patris ait, Fac mihi parquodcumq; pollicitus es, Hoc solus prelit mihi

ut duobus mensibus circumeam montes, et plangam virginitate mea cum sodalibus meis, Et ait pater, Vade, Et expletis duobus mensibus redijt ad patrem suum, et fecit ei sicut vouerat, Exinde mos increbuit in israel ut annuatim veniant filii israel, et plangent filiam septem quattuor diebus, Arguit iosephus septem quia obrulit holocaustum non legitimum nec deo charum, Quid si canem obuium habuisset: immolasset eum domino, Fuit ergo in uouendo stultus: et in soluendo impius, Potuit tamen ante votum esse bonus: quia irruit super eum spiritus domini: et etiam post votum, Nam et apostolus ponit eum in catalogo bonorum, quidam tamen excusantes eum facti militari consilio spiritus sancti dicunt eum fecisse, Tunc venientes ad eum effraites dixerunt, Cur contempsisti nos vocare ad pugnam, Incendemus domum tuam, Qui ait, Vocauit vos et venire nolulistis, Et vocatis viris galaad pugnavit contra effraim, Occupauerunt autem galaadite vada iordanis, Cumq; venisset ad eos quidam fugiens de effraim: et obsecrans ut permitteret eum transire, dicebant ei, Num quid effraites es, Quo dicente non sum, inter rogabant eum, Dic ergo iheboleth quod interpretatur spica, Qui respondit, iheboleth, eadem littera: spicam exprimere non valens, Statimq; ingulabat eum, Et cecidit eo tempore de effraim, xlii. milia, Et nota quod effraites ponitur hic per effraita, Effraites enim proprie dicitur beelphabemita, Et iudicauit septem israel, vij. annis et mortuus est, et sepultus in civitate sua sebeth que est in galaad, Hic ab etate moysi vsq; ad seipsum ait computari annos, ccc. Annis his non adduntur decem et octo anni afflictionis qui precesserant,

Incidentia,

Eo tempore hercules flammis se iniecit, Nam in morbum inciderat pestilentem.

De abessan,

Capitulum, xiii,

Est ierpe iudica

puit israel abessan vel esse bon beelphabemita de iuda septem annis,

Eo tempore agamenon regnavit micentis, Benelans lacedemonie.

De abilon,

Capitulum, xiiii,

Est abessan abi

plon zabulonites iudicauit israel annis

decem. Hic cum decem annis suis in. lxx. inter-
pretibus non habet. Pro quorum damno supplē
do eusebius iosepho filio nun samuēli et sauli.
quorum annos scriptura sacra non dicit plures an-
nos quā in iosepho legebat annotauit. quate-
nus ab egressu israhel ex egypto usque ad edifica-
tionem templi. cccc. et lxx. annorum summam
quam scriptura predicat haberet.

Incidentia.

Ex tpe alexander belenā rapuit bellum
decennale surrexit. Vennon et amazones
priamo tulere subsidium.

De abdon.

Caplm. xv.

De abdon abdō

P thecutēs de effraim iudicauit israhel
viii. annis. Sub his tribus iudicibus
non recessit israhel a dño. et quiescit terra. Et
ideo nil memoriale fecisse legunt. Tñ qdaz
tradunt sub abdon cladem factam in bēnia-
min pro vxore leuiste.

Incidentia.

Huius anno tertio capta est troia et fluxe-
runt usque ad primā olympiade anni. cccc. vij.
Tunc greci ad gloriā victorie sue cepērunt an-
notare tempora sua sic. Anno a captiuitate
troie Incepta olympiade deinceps annota-
uerunt tempora iuxta numerum olympiadū. Tan-
dem romani florentes

annotauerunt tempo-
ra sic Anno ab vrbē
cōdita Ultimo chri-
stiani annotant sic.
Anno ab incarnatione
dñi Capta troia me-
nela et helena dene-
nerunt ad thozim re-
gem egypti quē ho-
mērus polibum vo-
cat Anno tertio a ca-
ptiuitate troie vlti-
mo vt quidā volūt re-
gnauit eneas tribus
annis in italia i qua
prius regnauerant.
ianus. saturnus. pi-
cus. faunus. latinus. annis circiter. c. l.

Nota quod olympias di-
cta est a ludis quod sub
olympo monte fiebat
apud elidem ciuitate
tem elidis agētibz
agonem et quinquen-
tuor annis medijs va-
cantibus. et ob hoc ellis
dis certaminis ipius
olympiade vocauerunt
quadriennio in vno
olympiade putato.
Est autem olympias
spacium quattuor an-
norum.

De samson.

Caplm. xvi.

De samson filio israhel

et peccauerunt coram dño. et tradidit

eos in manibus philistinorum quadraginta annis a
qua fuit ante hunc liberati sunt. Fuit vir quibus
dam de stirpe dan. nomine manue. huius vxore
pulchra et sterile. Cui sepe orant in agro pro steri-
litate amonēda: apparuit ei angelus et ait. Co-
cipies et paries filium: caue ne comedas aut bi-
bas deinceps nisi iux-
ta legem nazareorum

Qua lege viueret na-
zareus regere historia
nūmerorum. Istud appo-
suit. m. vt satisfaceret
hieronymo quod ait. no-
mē eius predictum a dño.
cū p̄determinatus sit
sup̄ quod fuerit christi no-
mina predicta sunt. quā
nomē fuit ei ipositus
scilicet samson. iuxta e-
ius pollentiam horum verbo-
rum dñi ait hiero. p̄dic-
tum eius nomen
ambo orarent dñm vt iterum veniret angelus
ad eos: et instrueret vtriusque de puero. Et ap-
paruit iterum angelus vxori. Que cum voca-
set virum: ait manue ad eum. Tu ne es qui lo-
cutus es de puero. Cui angelus. Sum. Cui
manue. Quid vis vt faciat puer. Et ait an-
gelus. Nazareus erit omni tempore vite sue.
Attulitque manue hedum et panes. Cui ange-
lus. Non comedam. Si vis offerre offer il-
la dño. Et ait manue. Quod est nomen tuum.
Cui angelus. Cur queris nomen meum quod
est mirabile. et obtulit manue que tulerat iux-
ta petram dñi: qui facit mirabilia. Et accē-
dit angelus in flamma ignis: nec ultra appa-
ruit. Et intelligens manue esse angelum dei
ait. Doremur: quia vidimus dominum. Cui
mulier. Nequaquam. Nam accepit dominus ho-
locustum a nobis: et indicauit quod futura sunt.
Natumque filium vocauerunt samson: quod
sonat robustum. Eruitque cito puer: adeo vt
iam propheta futurus agnosceretur. cepit
que spiritus domini cum eo esse in castris dan.
id est. in exercitu tribus sue. Et locus est in
quo prius habitauit samson. et est dictus ca-
stra dan pro anticipatores. Non dñm enim tribus
dan priam habebat sortem.

Quomodo samson inter fecit
leonem.

Capitulum. xvii.

Ascendit igitur

D samson in thamnata philisteoz
 vt videret solentate que ibi age
 bat. Et vltam ibi virginem percipuit, atq;
 patri et matri. Accipite mihi q̄so vxore thana
 tea, q; coplacuit oculis meis, Qui dixerunt.
 Cur negligis filias fratru tuoz, et tras ad
 filias in circuloz. Rescietes q; res fieret a
 dño. Cũq; descēderent cū eo apparuit ei ca
 nulus leonis in vineis oppidi, et irruit in euz
 samson in spiritu dñi, nil habens in manu
 et dilacerauit euz frustatim, quasi hedū capra
 rum, et hoc parentib; nō indicauit. Despōsa
 taq; sibi vxore, cū p̄ aliquor dies rediret vt
 acciperet eā, declinauit vt videret cadauer le
 onis. Et ecce apes erāt in ore leonis, et fau
 mellis que sumptū comedit in via, deditq;
 partē patri et matri et comederūt, partem q;
 sponse tradidit. Cũq; thānatei ciues essent i
 epul nuptiaz, timētes robor iuuenis dederūt
 ei, xxx. iuuenes robustos, sermōe q̄si soci
 os, ope vero custodes, neq; forte vellet cō
 mittere crescere cuiuaz satietate. Quib; ait
 samson. Propono vobis pblema, qd̄ si sol
 ueritis mihi infra septimā dies cuiuaz dabo
 vob; xxx. syndones et totidē tunicas, alioq;
 vos dabitis mihi totidē. Qui dixerūt. Pro
 pone. Ait quoq; samson. De comedere exi
 uit cibo et de forti egressa ē dulcedo Ioseph?
 alia ponit verba Qui cūcta deuorat cibū de
 se genuit suauē, licet spe sit insuauis Nec po
 tuerūt p tres dies ppositōz soluere. Cũq; ad
 esset dies septim⁹ dixerūt spōse. Blādire vi
 ro tuo, vt indicet tibi pblema et indica nob
 alioquin incēdem⁹ te et domū patris tui. Que
 sollicitas virū fledo dicebat. Disti me, et lō
 nō exponis mihi. Septē igit dieb; cuiuaz fle
 bat apud eū. Sed quō septē dieb; flebat cū
 supra dictū sit septimo die cuiuaz venisse ad
 eā iuuenes, p̄or̄ dict. Cũq; adēet dies septi
 mus, id est cū adhuc esset dies inter septē p
 mus. Qd̄ ideo determinatus est, ne putaret
 post tres dies venisse, de quib; dictū erat q;
 nō poterāt soluere ppositōnez per illos tres
 dies. Potest etiā aliter dici. Cũq; adēet die
 es septim⁹, id est, appropinquaret sed nōdū
 esset, vt dictū sit adēet quasi iuxta eēt, et ita
 post tres dies inquisitōis coruz quarta die
 venerūt ad eā et locuta est viro suo. Qd̄ aut
 dictū septē dieb; fleuisse hoc est in illis septē

non per illos. Quidam tamen corrigunt ita
 Cũq; adēet dies vii⁹. Quod vicio scripto
 ris reoz factū, qui videns septē abbreviatum
 estimauit legi vñū Tandē die septima cū ei
 molesta esset exposuit, q; statim indicauit ci
 uibus suis. Et illi die septimo ante solis oco
 casum dixerūt samsoni Quid dulcius mel
 le, quid forti⁹ leone. Qui ait. Quid dolosi⁹
 muliere. Si nō arasseris in vitula mea, non
 inuenissent ppositōnem meā. Et irruit spō
 ri⁹ dñi i eū: et descēdit a scalonem, et ibi percus
 sit triginta viros quoz allatas vestes dedit
 pronubis suis. Et irat⁹ samson rediit in do
 mū patris sui. Uxor autē ei⁹ nupsit vni de
 pronubis suis. Cũq; dies triticee messis in
 starent venit samson visere vxorem suam fe
 rens hedum. Cũq; cubiculū eius vellit in
 trare prohibuit pater dicens. Putauit q; odif
 ses eam, et tradidi eam amico tuo. Sorore
 habet que pulchrior est ea, sit tibi p ea vxor.
 Cui samson. Ab hac die non est culpa in
 me cōtra philisteos. Faciā enim vobis ma
 la. Et cepit, ccc. vulpes et tūxit caudas cau
 dis, et faces ligauit in medio, quas igne suc
 cendens dimisit eas discurrere et incēderūt
 segetes philisteozū intantū vt vineas quoz
 q; et oliueta ignis consumeret. Palestini sci
 entes op⁹ esse samsonis, vxorem eius et pa
 rentes combusserunt tanquaz mali hui⁹ au
 ctiores. Et ait samson. Adhuc expectam vlti
 onem et quietē. Et percussit eos plaga gra
 uita vt stupentes suraz femozū imponeret
 lxx. interpretes dicunt ita. Percussit aliens
 genas samson, tibiā super femur, quod ad
 priores sensum reducitur, id est, ammirabil
 liter, vt stupentes tibiā vnius pedis sup
 femur alterius ponerent. Tamē quia tibijs
 incedimus, et super femur sedemus, quidā
 exponunt sic. Percussit tibiā super femur
 id est, pedes pter sedentes in equo. Et ha
 bitabat samson in spelūca petre ethan, quas
 si in loco munito.

Quomodo interfecit multos cū
 mandibula asini.

Cap lxxviii.

In ascendentes

tes philistei in terrā iuda castra
 metati sūt i loco q; postea dicit
 est lebi, id est, maxilla. Et dixerunt ad eos vi
 ri iuda, Serui vestri sumus cur ascendistis

aduersus nos. Qui dixerunt. Ut ligem⁹ samsonem. Et ascenderunt tria milia de iuda ad samsonem. et culpantes euz dicebant. Nescis alias nosti. q⁹ philistei imperet nobis Veni mus vt ligem⁹ te. et tradam⁹ philisteis Qui ait. Iurate ne me occidat. Et iurauerunt. Et permisit se ligari duob⁹ nouis funib⁹. Qui euz traheret eu et vociferaret philistei p⁹ gaudio. irruit spūs dñi i eū. et dissoluta sūt vincula ei⁹ vt lina stupe linee. et filū lini tortuz puta mine ad ardore ignis. Tollensq⁹ mādibulā asini iacentē in terra. Interfecit in ea mille viros. alijs i fugā veris. Et exultās samson cecinit metricē. In maxilla asini. in mādibu la pulli asinaz. deleuit eos. et percussit mille viros. Hebre⁹ habet. in maxilla asini hemoz. Hemozq⁹ sonat cumulū de cumulīs. B ē in maxilla asini feci cumulū de cadaveribus mortuoz. Et plecit mādibulā et vocauit nomē loci ramathel. v⁹ ramathlebi. qd ē elevatio maxille. Rama em̄ excellum sonat. Et si ruit ad mortē. qd factū ē tradunt hebrei. qz dedit sibi glaz et nō deo. et clamauit ad dñm. Obsecro dñe en mortioz et incedā in man⁹ in circūcisoz. Et aperuit dñs molarē dentē in maxilla asini. et egressē sunt aque. qd⁹ haust⁹ vires recepit. Et mutato noie p⁹ori. dictū est nomē loci fōs iuocāt⁹ de maxilla. Cūq⁹ nō timeret philisteos. abijt in gazaz. et vidit ibi mulierē meretricē. et ingressus est ad eā. Quo cognito palestini posuerūt custodes i porta ciuitatis vt exeuntē mane occiderēt. Samson p⁹ media nocte surgens. ambas fores apphēdit cū postib⁹ suis et sera. et in humer⁹ suis portauit i p⁹ticē mōis q respicit hebron. Quo tandē deceptus fuit samson.

Capit. XIX. et XX.

Dis hec ama ut da

lilam q erat i mōre sozech. Et ē sozech loc⁹ v⁹ gen⁹ v⁹is. Et venerūt ad

eam qnq⁹ satrape. l. nobilitozes philistinoz dicētes. Disce ab eo i

quo habeat vires. et quo valeam⁹ cū vin

euz affligere et dabi mus tibi singulū mil

le cētū argēteos. qd ē. v. milia. d. Quidā

tamē distinguūt ita. Quid mliere nihil. Dabimus tibi singlū.

Dis ei mlier fere natura amara et leuis

Un adā. Quid leuius flamma flamen.

Quid flammie fama

Quid fama. mulier: Quid mliere nihil.

mille. c. argēteos. Et blandita est dalila samsoni. Qui ruidit ei in dolo. Si septē neruice is funib⁹ nouis et adhuc humētib⁹ ligar⁹ fue ro. ero sicut ceteri hoies Quos ioseph⁹ palmitēs vineaz recētes dicit. Et attulerūt ad eā septē funes. quib⁹ dormientē ebriū col

Ebriū dñe nō vino. s⁹ amore. vel satiātum alie legē nazareoz et cessisset añ tōiuraz et recessisset ab eo dñs.

ligauit latētib⁹ apd se philisteis. Et clamauit mlier Philistei super te samson.

Qui rupit vincula qst stupea Idipm factū est scdo. de septē nouis funib⁹. Cū autē tercio septē crines capitis ei⁹ circūligatos licio et clauo tēre infixisset. exco

tatus ab ea samson. extraxit clauū cū crinib⁹ et licio. Cūq⁹ molesta eēt ei dalila. et deficeret aia ei⁹ ad mortē. apuit ei veritatē dicēs. Na

zareus sum ab ytero mris mee. Si rasum fuerit caput meum. recedet a me fortitudo.

Tūc dalila reuocauit satrapas. vt venirent cū pecunia quā pmiserāt. At illa dormire fecit eū sup genua sua. et p⁹ tōsorē rasit septē crines ei⁹. id ē. oēs. Vel qz nonacula ascēderat super caput eius. etiā p⁹ solis septē rasis dñs

recessit ab eo. Tūc abiiecit eū mulier. Quem cū apprehendissent philistim erucit oculos eius. et circūduxerunt eū p⁹ terrā. et apud gazam clausum in carcere molere fecerunt qst

seruill⁹ opere eū affligētes. Hebrei tamē tradūt. q⁹ philistei coegerūt eū dormire cū mulierib⁹ robustis. vt ex eo sobolem robustā susciperent. Procedēte tpe cum capill⁹ eius renati ceperāt. cum adesset publica solēntas ingressi sūt principes phanū suū vt immolaret magnifice dagon deo suo. qz tradidit inimicū i man⁹ eo⁹. Cūq⁹ letarēt p⁹iuuātes. ad

duci⁹ ē samson. vt añ eos luderet. et ei illuderet. Stabat autē int⁹ duas colūnas qd⁹ dom⁹ innitebat. Et ait puero regenti se. Sine me vt tangā columnas. et paululum requiescā

Et apprehendens vtrāq⁹ columnā manib⁹ ait. Horiat anima mea cū philistim. Et cō

cussis columnis. cecidit domus sup omēs. et multo plures interfecit mortens q⁹ viū⁹

Et perierūt p⁹ter conuiuas circiter tria milia vtriusq⁹ sexus qui ludentem expectabāt

de tecto. Tulitq⁹ eū vniverſa cognatio eius et sepelierunt eū in sepulchro patris sui. Et

iudicauit israel viginū annis. Bactenus iudicū liber tempora signat. habēs annos du

Judicum

centos nonagintano
ue r iudices, rñ, prez
ter langar r barach.
hel. isaac, ezechias, samson, In nouo duo.
ioannes, r iesus.

Incidentia. Caplm. XXI.

De tempore ascani

us albã pdidit secund⁹ rex latino
rũ Palefact⁹ in libro incredibilũ
tradit vltice in trerim crenoz fugisse scyllã
spoliare hospites solitam, Syrenes qz mu
lieres fuisse, que decipiebant nauigantes

De micha, Caplm. XXII.

Equitur histo

ria de idolo miche. Huc at eue
tum r alter d vproze leuite dicit
iوسف⁹ stigisse post mortẽ ioseph: r añ otho
niel cum plurimũ peccasset corã dño israel:
r tradidisset eos dñs in man⁹ chananeoz.
Qui abstulerit iude ascalonem, r accaron, et
multas vrbes in campetribz, r ipsos dani
tas expulsos in monte fugere compulerũt.
Eo tpe fuit vir de monte effraim nomie mis
chas qui suscepit a matre sua mille centũ ar
genteos votiuos. Et fecit ex mandato mris
sue ex eis ephoz r teraphim, id est, vestẽ sa
cerdotalẽ r idola. Et separauit eis ediculã i
domo sua, r impleuit manũ vni⁹ filioz suo
rum, r factus est ei sacerdos, r inuestiuit enz
sacerdotio p aliquid appositũ in manu eius,
vel impleuit manum ei⁹, id est, sepe obtulit
ei tãqz sacerdoti. In diebz illis nõ erat rex in
isrl: sed vnusquisqz qd sibi rectũ videbat fa
ciebat, Fuit autẽ alter adolescẽs bethleemi
ta cognatus miche r leuita: sed paup. Qui
voluit pegrinari vbiqzqz comodũ sibi rep
erisset, Cũqz declinasset i domũ miche, co
gnita causa vie eius, stituit eũ sibi sacerdo
tẽ instituẽs sibi p singulos años decẽ argen
teos, r vestẽ duplicẽ pter victuz. In diebus
illis tribus dan querebat sibi possessionẽ, r
miserunt quinqz viros vt explorarẽt terrã, i
qua possent habitare. Et intrantes domuz
miche, r requieuerũt in diuersorio leuite. Cũ
qz pñderassent vestes r idola abierũt r ve
nerunt lachis, Et vidẽtes locũ vberẽz maz
gnarũ opum, r habitantes in ea sinetimore
r imbelles reuerũt ad fratres suos, r dice

rũt. Eamus r possideam⁹ terrã quã vidim⁹
Nullus erit labor, Et pfecti danite sexcenti
viri armati, pmo maserunt in cartatharin
iude, q locus ex eo dicitur est castra dan, al
eodem nomie dicitur est, de quo diximus in
samfone, Tertius eodẽ noie dicitur est, vbi
ieroboã sacrificauit vitulos, Cũqz trãssissent
iuxta domũ miche: intrauerunt qnqz pdicti
viri vt tollerẽt vestes r idola, Cũqz sacerdos
acclamaret: dixit ei, Veni nobiscũ, Velle⁹
est tibi vt sis pater in vna tribu: qz in domo
vni⁹ viri, Et abiit cũ eis ferẽs secũ oia, Cum
qz inseqret eos michas cum omni domo sua
videns eos fortiores r minãtes sibi mortẽ:
reuersus est, Illi qo cũ mulieribz paruulis
r iumẽtis r vniuersa supellectile sua venessẽt
ad pplm lachis, r pesserunt eos r vrbe in
cenderunt, Et struxerunt sibi ciuitatẽ: nõ p
cul a libano, r iuxta fõres fordantis circa ma
ximũ campũ sidõis in regiõe roob, Et appel
lauerunt eã dan: que pñus lachis vocabatũ,
posuerũtqz sibi in deũ idolũ miche toto tpe
quo fuit domus dei in silo, Jonathan⁹ o fi
lium gerson de genere moyli: r filios ei⁹ sta
tuerunt sacerdotes in tribu dan vsqz ad diẽ
captiuitatis sue, Cũqz replicet historia, in die
bus illis nõ erat rex in isrl, videt⁹ sentire io
sepbo qui dicit hoc factum quod sequit⁹ cir
ca tempora eadem contigisse

De vproze leuite, Capitulu, XXIII.

Vit vir leuita ba

bitas in latere montis effraim: ba
bens vproz de bethleem, que iras
to viro suo rediit in domũ pñs sui in beth
leem, Secutus est eã vir suus cũ puero suo
r duobz asinis: recõciliat⁹ est vproz, Quarto
aũt die cũ regredi vellet: tenuit eũ socer vsqz
in crastinũ Quarto die sumpto cibo circa me
ridiem egressus est ducẽs secũ duos asinos
onultos r pcutinã, Sic em qnqz vproz dõ
citur, Et vt videt⁹ velle ioseph⁹ luna qnta in
faustũ iter arripuit, Cũqz trãssirẽt iuxta sebz
die declinante noluit ingredi oppidũ gentis
aliene, Et transiuit in gabaã: que est in tribu
beniamin, r nullo eum recipiente sedebat in
platea, Et ecce senex rediens de agro q erat
in monte effraim r aduena habitabat in ga
baã, Qui introduxit eos in domum suã, Et
cenantibz illis venẽtes viri ciuitatis filij be
lial dixerunt ad dñm domus, Educ virũ q

Historia

Ingressus est ad te vt abutamur eo, Tamen iosephus dr. no venisse eos p eo: s; vt raperent vxorem eius, Cum aut obtulisset eis se nec filia hginē z vxore viri p viro, eduxerūt vxore viri, Qua cum tota nocte abusi essent dimiserunt eam mane, que rediēs ad hospitium expirauit ante ianuam, Et ferēs vir e cadauer in asino redijt in domū suā, z concidens eā in duodecim ptes, misit in oēs terrminos israel, Et clamabant singuli Nunq̄ sic factū est in israel: ex quo ascenderunt patres nostri ex egypto, Et egressi sunt omnes quasi vn⁹ vir in masphat, cccc, milia pugnatōz: z dixerunt, Non redibit quispiā in domū suam donec vlciscamur in gabaa Et elegerunt viros vnū d

Qui noluerūt: imo dederūt eis i ancillū, xxy milia de beniamin Erāt em̄ in gabaa, lxx, viri, ita sinistra vt dextra plāntes, sic etiā fundis lapides ad certū faciētes: vt capillū qz possent percutere, Et ascendens exercit⁹ isrl in silo vsuluit dominū, Quis ascendet princeps certaminis cōtra beniamin, Et respōdit dñs, Judas, Hoc forte videt̄ facere pro iosepho de tpe huius cladis, Et ascendētes inde expugnabant gabaa, z p̄ma die egressi filij beniamin de gabaa percusserunt de isrl xxij, milia, sequenti vero die, xvij, milia.

Tertia vero die per insidias circūuenti ceciderunt z incenderunt urbem filij israel occidētes viros mulieres z paruulos, idipm facientes alijs ciuitatib; in beniamin De omni numero beniamin soli sexcenti remanserūt, Qui sederūt i petra

emmoz, z planxerūt plāctu magno quatuor mētib;, Et iurauerūt filij isrl in masphat, q nullus eorū filias suas daret vxores filijs beniamin Tandē penitētes d

deletionē tribu vn⁹ requisierunt q̄s de israel nō ascenderat cū eis: nec iurauerat, Et inuēti sunt filij sabbis galaad nō interfuisse certas

mini, Et percusserūt eos a viro vsq; ad mulierem, solis, cccc, virginib; reseruatis, Et aduocantes sexcentos viros d̄ petra remmoz reddiderunt eis forte beniamin, z cccc, illas virginēs dederunt eis in vxores, Et inīto cōsilio de dandis vxorib; ducentis que remāserant dixerunt eis Ecce solennitas domini ē in silo, z ascendent filie israel ducētes choros: z vos latētes in vineis exite z rapite singuli singulas vxores, Et factū est ita, Et restituta est tribu beniamin, In dieb; illis non erat rex in israel, sed vnusquisq; quod sibi rectū videbat faciebat, Eadē est clausula q̄ est supra, Ideo forte videt̄ q̄ circa idem tēpus vtrūq; factum fuerit.

De ruth, Caplm, xxxiii,

Est samsonesiu

P dicauit isrl bellifacer⁹ dos qui non tm̄ iudez s; sacerdos a digniori officio agnominat⁹ est, Et trāstato sacerdotio a filijs eleazar, hic prim⁹ de filijs itamar accēpit sacerdotiū, in diebus e' facta ē fames i terra, et surrexit belimelech de berthelem effratus cū vxore sua noemi, z duob; filijs suis maalon z helion Et ingressus est regionē moabitidē vt palceret ibi, Quo mortuo filij eius duxerūt vxores moabitidas orpham z ruth, Tame iosephus dr q̄ pater accepit filijs suis vxores z manserūt ibi decē annis, z mortui sunt ambo sine liberis, Noemi p̄o vidua z orphata filijs surrexit vt rediret i patriā Audierat ei q̄ dñs dederat p̄lo suo escaz comitabant eā nurus sue Que ait ad eas, Reuertimini filie mee i domū matris vestre Nō ē vltra potest sperare viros ex vtero meo Et nota quoniam apud moabitas seruabatur lex de semie suscitando: z adqueuit orpha: z reuersa ē Ruth

Sic certū q̄ cū aarō quattuor habuit filios: duo ex eis in deserto igne perierunt, eoz qui remanserant maior natus fuit eleazar, cui debebat sacerdotiū qd durauit vsq; ad belif qui fuit de itamar fratre suo.

Super paralipomenon dr hieronym⁹ q̄ in dieb; helimelech sol stetit ad trāsgressores legi, S; qz nō timuerūt deū, tāta famēs inualuit vt potteret cū vxore z liberis.

Petra hec excelsa fuit, Rama autē excelsum sonat, Unde de plāctu istoz plāgentium filios suos dicitur in euangelio, vox in rama zc,

Judicum

ho sequebat eam. Cui noemi. Audi filia. Non est deus noster sicut dii gentium, nec populus noster sicut gentium. Et ait ruth. Populus tuus populus meus, deus tuus deus meus.

Profectus sunt filii, et venit in bethleem. Unde dicitur quod effrata ab uxore caleph, hec fuit maria soror moysi, sicut dicitur in libro de heremo que postquam pulsata est lepra agnomiata est effrata id est, furor videtur, id est experimento iram dei cognovit. Vel interpretatur speculum: quia plaga eius omnibus posita in exemplum.

Tunc propter incredibilem ueritatem sibi rediit cepit vocari bethleem quod est domus panis. Percrebruit fama in bethleem dicebant, Hec illa noemi, quibus illa. Ne vocetis me noemi, quod est pulchra, sed vocate me mara, quod est amara. Egredia sum plena, et vacua reduxit me dominus amaritudine plena. Et tunc propter mo metebant ordea. Erat autem ibi vir potens et opulentus boos, sanguine belimelech. Intrauit itaque ruth agros illius de uoluntate noemi: et colligebat spicas pro metentes. Accidit autem ut egredere boos ad agrum: et ait messoribus. Dominus uobiscum. Et quesitum cuius esset hec puella. Et dixerunt. Hec est moabitica illa que uenit cum noemi. Et ait boos ad eam. Filia ne uadas in alterius agrum. Nullus puerorum molestus erit tibi. Si sitis uade ad sarcinulas puerorum meorum bibere, hora uescendi ueni huc et comede, et in lingue buccella in aceto. Reddat tibi deus sal mercedem, quoniam profugisti sub alas eius. Pueris quoque suis dicit. Projicite de manibus uisus industria ut absque rubore colligat. Cuius comedisset ruth ad latum messorum comedit potentiam quam iosephus alphi tam uocat, et seruabat eam socrum suam. In uer-

Opiniones plures ponunt. Unde ciuitas que nunc bethleem dicitur prius uocata fuit effrata sicut prima opinione dicentem. Maria sororem moysi translata illuc, quia mortua fuit in deserto. Hieronymus tamen dicit quod caleph suscepit de effrata uirum marie, et uir genuit beseleel.

Cum terra illa calidissima sit homines regios nis illi? Remedium est in condimentis suis aceto quod frigidum est utuntur. Contraria enim frijs curant, quam etiam calidissimum est utuntur.

spera autem que collegerat uirga exentes: Inuenit ordei quasi ephod est, tres modios. Tunc rediit ad socrum indicauit ei que fecerat sibi boos. Et ait noemi. Propinquus noster est homo: benedictus sit a domino. Idem fecit ruth sequentibus diebus usque ad aream uentilationem. Mos erat in israel quod in uentilatione aree dominus grande uisum parabat pueris suis et messoribus. Et dormiebat in area: et quasi solennizans abstinebat ab amplexibus. Idem fiebat in tonsione ouium. Si post uindictas fieret non legi. Et ait noemi ad Ruth. Lauare filia et uingere et induere cultioribus uelamentis: et ascende in aream cum alijs. Non te uideat homo donec inebriatus fuerit. Tunc obdormierit: proicies te a parte pedum eius et ibi iacebis. Et fecit omnia que sibi socrus imperauerat. Et ecce media nocte euigilans homo expanit dicens. Que es. Et illa. Ego sum ancilla tua. Expande palmum tuum super me: quia propinquus es. Tunc indicasset ei boos in talibus derogationibus castitatem esse seruanda: addidit. Alius propinquior me est. Si te uoluerit retinere iure propinquitas: bene res acta est, alioquin ego te suscipiam.

Surrexit Arconsum dicitur est itaque Boos de loco ab arcedo: quia gelime ubi iacuerat iuxta sibi arcentur quelibet arconium manipulo ab alia.

tu se cognoscerent, et impleuit palliolum illi ordeo quasi sex modijs: et rediens ruth onusta ad socrum indicauit ei que dixerat boos. Ascendit ergo boos ad portam et sedit cum iudicibus: et uocauit decem de senioribus ciuitatis et aduocauit propinquiores illum de quo dixerat: et ait ad illius. Partem agrum patris nostri belimelech disposuit uendere noemi. Nos duo soli propinqui sumus: sed tu propinquior. Ene ergo si placet. At ille. Ego emam. Cui boos. Ergo non ex media parte oportet te legum habere memoriam, habeas necesse est cum agro relictam maalon ut suscites nomen propinquum tui. At ille ait. Cedo a iure propinquitas: tu autem utere meo privilegio. Et ait boos. Tolle ergo calcamentum tuum ut firma sit confessio. Iosephus tamen dicit. Boos itaque testificas seniores: iussit mulierem ut eolucret calcamentum sicut legem et in facie eius spueret. Ioannes pro ait. Cuius non sum dignus corrigiam cal-

Historia Libri

cliamētū solvere. Et his tribus cōiūctis q̄s diuersos casus quōs ipse repudiās soluebat sibi calciamētū quōs hō mlier soluebat et. quōs vir q̄ suscipiebat eā. S; q̄ cūq; mō fieret in oprobrium refugij s̄ legē domus et dicebat dom⁹ discalciamētū. Et ait booz astātib; Hui⁹ rei testes estis. Qui dixerūt Testes sum⁹. faciet dñs hāc mulierē tibi sicut Rachel et lyaz q̄ edificauerūt domū isrl. Accepit itaq; booz ruth in vxorē. Et p̄ annū natus ē ei fili⁹ quē posuit noemī in sinu suo: nutritis et gerule fungēs officio. Et dicit ad eā vicine gratulātes. Ecce habes q̄ nutritat senectute tuā et seruitat tibi plus q̄ septē filij. Ob h̄ vocant nomē eius obeh. qd̄ hebraice interpretatur seruus. Hic est pat̄ isrl patris dauid.

Tabula in historia Regum primī.

Historia libri regum	cap. j.
De parentibus samuelis.	cap. ij.
De fenenna.	cap. iij.
De ortu samuelis.	cap. iij.
De filijs belli.	cap. v.
Quo tertio vocauit dñs samuelē	cap. vi.
De morte belli et filiorum eius: et captione arce.	cap. viij.
De remissione arce.	cap. viij.
Quo orate samuele vicit isrl p̄ belistim	ca. ix.
Quo isrl petijt regem.	cap. x.
De vinctōe saulis et electione.	cap. xj.
De naas et secūda vinctōe saulis.	cap. xij.
Quo samuel predixit sauli de translatione regni.	cap. xij.
De clade p̄ belistim et fauo quem comedit ionathas.	cap. xij.
Quo saul vicit amalech.	cap. xv.
De vinctōe dauid in domo patris	cap. xvj.
De morte golie.	cap. xvij.

Quo saul persecutus est dauid.	cap. xvij.
Quo nichol dposuit dauid p̄ fenestrā	ca. xvij.
De fuga dauid in nobe.	cap. xvij.
De fuga dauid ad achis.	cap. xvij.
De morte abimelech et sacerdotū.	cap. xvij.
De zipheis et q̄ dauid latuit ī spelunca. cap. xvij.	ca. xvij.
De morte samuelis et nadabis	cap. xvij.
De fuga dauid ad achis	cap. xvij.
De suscitatione samuelis.	cap. xvij.
Quo dauid vicit amalech.	cap. xvij.
De morte saul et filiorum eius.	ca. xvij.

Historia libri regum.

Liber regum

in quatuor volumib; distinctū apud nos. fm̄ hebreos aut̄ ī duob; et dicitur p̄ mū samuel a noie auctoris. scōz vocat malachib; regū. a materia. qd̄ā vocant malachoth. qd̄ sonat regnoz. sed vitiose. Agitur em̄ in eo d̄ vno regno iudeoz tm̄: et de regib; eius. licet in duo diuisum fuerit. Scpt̄ est at̄ chronice liber iste sub singulis regib; q̄ cōpac̄ est in vñā a hieremia. qd̄ exinde patz q̄ idē finis ē h̄ libris hieremie. Ad cōmēdatōz at̄ samuelis p̄mittit cōmēdatio patris e⁹ in hūc modū. De parentib; samuelis. Cap. i. m. i.

Vit vir vnus de

f. ramathaim sopherim. de mote effraim. et nomē ei⁹ helchana effraeus. Vir em̄ ponit hic non p̄ sexu. sed p̄ rigore virtutū. nec vn⁹ p̄ numero s; p̄ singularitate religiōis p̄ alijs. Dicit aut̄ ciuitas eius ramathaim q̄ in euāgelio dicit arimathia. a lo sep̄ho d̄ ramath. quia in excelso sita erat. sopherim hō speculatio interpretat̄. et est tibi genti⁹ casus. ac si diceret de ramathaim speculatiōis. qz et ea circūfacens regio lōge vide ri poterat. sic tradit Hieronym⁹. Alij distinguūt sic. de ramatha in sopherim. Nō est autē mons effraim nomē montis s; regiōis. Vñ in sequentib; vbi legit de. xij. p̄fect̄ regionū qui ministrabat salomoni p̄ singulos mēses. ponit dechar p̄fect̄ motis effraim. Fuit autem helchana leuita nonusdecim⁹. a leui descendens ab eo p̄ caath. et isuar et chore. Vñ patz q̄ samuel nō fuit aaronita. et dicit effra